

Autortiesības pasākumu
rīkotājiem
Latvijas tiesu prakse

Zvērināts advokāts Andris Tauriņš

levads

Saturs

- Atkārtojums - Kas ir autortiesības?
- Personiskās tiesības – tiesības uz darbu atsaukšanu
- Personiskās tiesības – tiesības uz vārdu un pretdarbību
- Licence publiskajam izpildījumam
- Kolektīvā pārvaldījuma loma
- Problēmu risinājumi

Kas ir autortiesības?

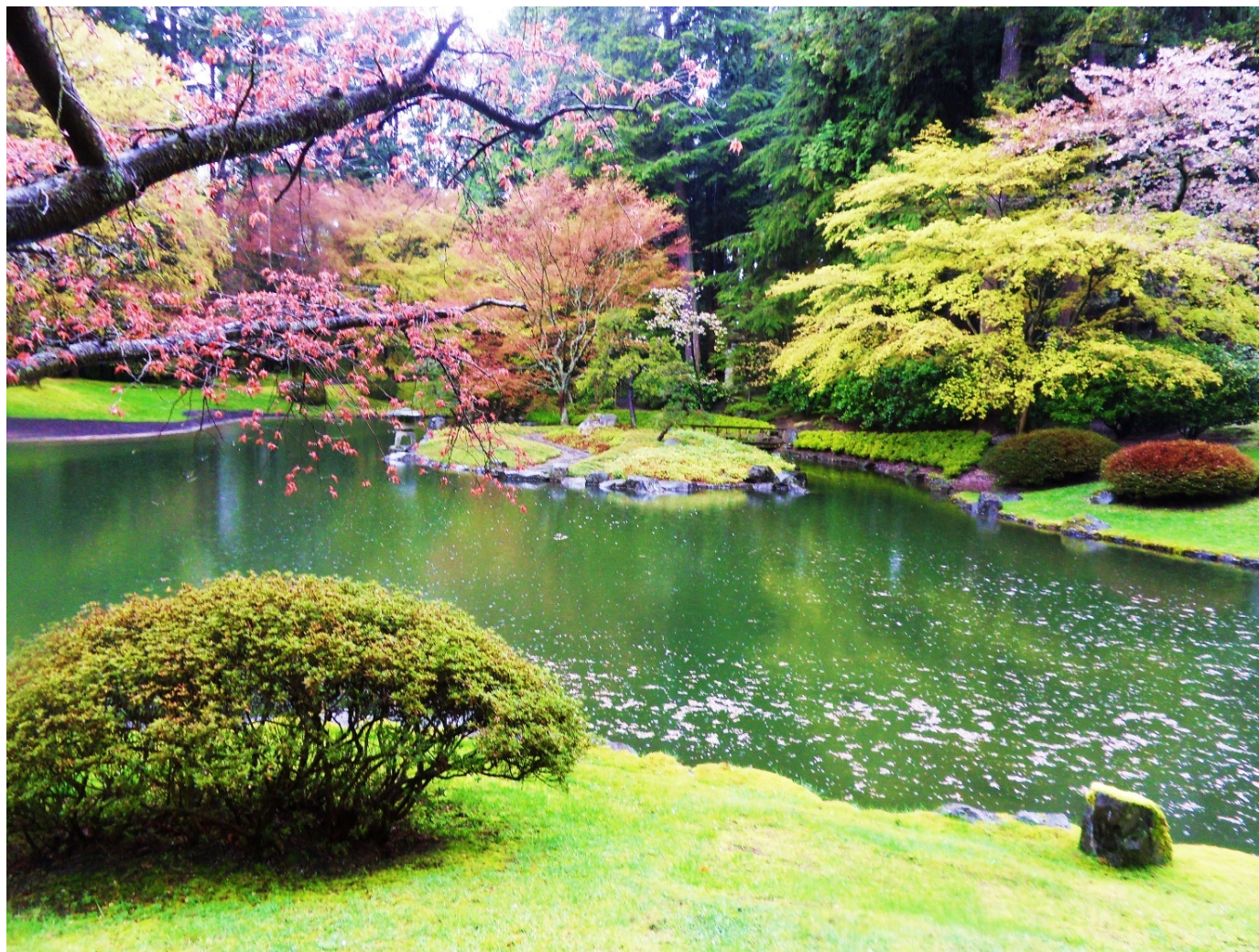

- Autortiesības attiecināmas uz **literāriem, zinātnes, mākslas** un **citiem** Autortiesību likuma minētajiem **darbiem**, arī nepabeigtiem darbiem, neatkarīgi no darba uzdevuma un vērtības, izpausmes formas vai veida.

Kas ir autortiesību darbi?

Kas ir autortiesību darbi?

- 1) literārie darbi (grāmatas, brošūras, runas, datorprogrammas, lekcijas, aicinājumi, ziņojumi, sprediķi un citi līdzīga veida darbi);
- 2) dramatiskie un muzikāli dramatiskie darbi [..];
- 3) horeogrāfiskie darbi un pantomīmas;
- 4) muzikālie darbi ar tekstu vai bez tā;
- 5) audiovizuālie darbi;
- 6) zīmējumi [..] un citi mākslas darbi;
- 7) lietišķās mākslas darbi, dekorācijas un scenogrāfijas darbi;
- 8) dizaina darbi;
- 9) fotogrāfiskie darbi [..];
- 10) [..] arhitektūras darbu skices, meti, projekti [..] un risinājumi [..] pilsēt būvniecības vai ainavu objekti;
- 11) ģeogrāfiskās kartes [..];
- 12) **citi autoru darbi.**

Kas ir blakus tiesības?

- Blakustiesības ir izpildītāju, fonogrammu producentu, filmu producentu un raidorganizāciju tiesības.
- Blakustiesību objekts ir izpildījums un tā fiksācija, fonogramma, filma un raidījums.

A 3D rendering of a grid of white cubes. One cube in the upper left is colored blue. The cubes are arranged in a grid pattern, with some overlapping. The background is white with a faint, light blue map of Latvia overlaid. The text "Darba atsaukšana" is centered in the middle of the image.

Darba atsaukšana

Personiskās tiesības – darba atsaukšana

“Cukurs. Herberts Cukurs” , Lieta nr.C20243814

- vienošanās par dziesmu tekstu sagatavošanu mūziklam
- 2014.gada 19.janvārī /pers. K/ nosūta ziņu /pers. A/, ka ir uzrakstījusi dziesmu metus Cukuram, norādot, ka “...vajadzēs kompensāciju, jo ir parādos līdz ausīm ...”,
- 2014.gada 30.janvārī /pers. K/ nosūta ziņu /pers. A/ “... kā tev gāja ar /pers.E/, valsts iestādes jau nekādas dāsnās nav... varbūt vari man iedot kaut ko kā aizdevumu, ko es saņemot honorāru atdotu, vai arī noformētu, kā avansu...”.
- izrādes producentis pārskaitījis 500,00 EUR ar norādi – “maksājums par dziesmu izmantošanas tiesībām mūziklā “Cukurs. Herberts Cukurs”.

“Cukurs.Herberts Cukurs”, Lieta nr.C20243814

- darba autoram ir neatsavināmas autora personiskās tiesības uz darba atsaukšanu – tiesības pieprasīt, lai darba izmantošana tiek pārtraukta, ar noteikumu, ka autors sedz zaudējumus, kas pārtraukšanas dēļ radušies izmantotājam. (Autortiesību l. 14.panta 1.punkta 3.daļā)

“Cukurs.Herberts Cukurs” (Lieta nr.C20 2438 14)

- darba autoram ir **neatsavināmas autora personiskās tiesības uz darba atsaukšanu** – tiesības pieprasīt, lai darba izmantošana tiek pārtraukta, ar noteikumu, ka **autors sedz zaudējumus**, kas pārtraukšanas dēļ radušies izmantotājam. (Autortiesību I. 14.panta 1. d.)

“Cukurs.Herberts Cukurs” , Lieta nr.C20 2438 14

- Tiesa: Autora līgums ar pasūtītāju nav bijis noslēgts. Tiesas ieskatā nav būtiska nozīme tam, kāds ieraksts bijis maksājuma mērķī, jo lietā konstatētie faktiskie apstākļi ļauj izdarīt secinājumu, ka pārskaitītā naudas summa saistāma ar pušu starpā pastāvējušām attiecībām par darbu. t.i. dziesmu teksta sarakstīšana un to izmantošanu mūziklā “Cukurs.Herberts Cukurs”, savukārt prasība atmaksāt pārskaitīto naudas summu saistāma ar seku iestāšanos – atbildētāja, kā darba autore atsaukusi darba izmantošanas tiesības

“Cukurs.Herberts Cukurs”, Lieta nr.C20 2438 14

- Risinājums:
  - Līgums – maksājumu kārtība
    - Līgumsods – iepriekš novērtēti zaudējumi, ja darbu atsauc

Fotogrāfijas

Darbu izkropļošana un tiesības uz vārdu

NACIONĀLI
KONSERVATĪVS
DIENAS
LAIKRAKSTS

LATVIJAS AVĪZE

www.la.lv

NR. 216 (4907) TREŠDIENA, 6. 11. 2013. Ls 0,49 / EUR 0,70

INTERVIJA.
Lietuvā gaida Dimanta vadītās padomes nolēmumu par PBK. ▶ 7

SPORTS.
Zintis Ekmanis: "Lielvalstis sportu izmanto, lai mēritos ar krāniņiem, un mums šis izaicinājums jāpieņem." ▶ 14

Pēdējais īpašais latīņš

Latvijas Banka īpašā dizaina lata monētu kolekciju noslēdz ar "Paritātes monētu". No 23 īpašo monētu kolekcijas retums ir "stārķis"

LATVIJĀ ▶ 4
Kasparovs grib Latvijas pilsonību
Daļa Saeimas deputātu gan nesaskata, kādi būtu šahista īpašie nopelni Latvijai labā.

No „smukiņiem bilžukiem” līdz noziegumam

- laikraksta „Latvijas Avīze” 2006.gada 31.marta numura 7.lpp. bez autores atļaujas un ziņas publicēta patvaļīgi iegūta fotogrāfija, kas kopā ar citu sieviešu fotogrāfijām ievietota rakstā „No „smukiņiem bilžukiem” līdz noziegumam”. Fotogrāfija publicēta arī AS „Lauku Avīze” interneta mājas lapā.

Personiskās tiesības

■ 14.pants. Autora personiskās tiesības

- (1) Darba autoram ir neatsavināmas autora personiskās tiesības uz:
  - [..]
  - 4) **vārdu** — tiesības pieprasīt, lai viņa vārds būtu pienācīgi norādīts visās kopijās un jebkurā ar viņa darbu saistītā publiskā pasākumā, vai pieprasīt pseidonīma lietošanu vai anonimitāti;
  - 5) **darba neaizskaramību** — tiesības atļaut vai aizliegt izdarīt jebkādus pārveidojumus, grozījumus un papildinājumus gan pašā darbā, gan tā nosaukumā;
  - 6) **pretdarbību** [..] jebkurai sava darba izkropļošanai, sagrozīšanai vai citādei pārveidošanai, kā arī tādai autora tiesību aizskaršanai, kas var kaitēt autora godam vai cieņai.

Spriedums, SKC-78/2014

- AT: Autortiesībās civiltiesiskajām sankcijām ir ne vien kompensējošs, bet arī sodošs raksturs
- Autoram vienlaikus ir tiesība saņemt gan atlīdzību par viņa darba izmantošanu, gan arī kompensāciju pēc tiesas ieskata par autora personisko un mantisko tiesību pārkāpumu
- vidusmēra lasītājs izlasot rakstu secina, ka rakstā izvietotajos attēlos redzamās personas ievietojot interneta vietnēs šāda rakstura „pavedinošas” fotogrāfijas neapzinās sekas, kuras tās var radīt

Latvijas avīze

- Risinājums:
  - Atļauja fotogrāfiju izmantošanai
  - Citēt autoru
  - Vienoties par tiesībām veikt izmaiņas
  - Saņemt rakstisku piekrišanu vārda neminēšanai

A 3D rendering of a grid of white cubes. One cube in the upper left is colored blue. The background is white with a faint, light blue map of Latvia overlaid. The text is centered on the right side of the image.

**Atļauja darbu izmantošanai
publiskā izpildījumā**

Jēdziens

Publiskis izpildījums — darba vai cita ar šo likumu aizsargāta objekta priekšnesums, atskaņojums vai kā citādi tieši vai ar jebkuras tehniskas ierīces palīdzību vai procesa starpniecību veikts izmantojums, kas paredzēts vairākiem ar izmantojuma veicēju vai savstarpēji personīgi nesaistītiem sabiedrības locekļiem (AL 1.p.)

Koncerts klubā – Lieta C27244812

- 2012.gada 31.oktobrī, **sakarā ar atbildētājas darbinieku draudiem**, prasītāja bijusi spiesta parakstīt licences līgumu Nr.3/6 Z-000569-12, ar kuru /Nosaukums B/piešķīra SIA /Nosaukums A/ atļauju - licenci 2012.gada 1.novembrī izmantot publiskajā izpildījumā visus tos muzikālos, literāros un horeogrāfiskos darbus [..]
- Prasījums – atzīt licences līgumu par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža

Koncerts klubā – Lieta C27244812

Prasītāja paskaidrojumi

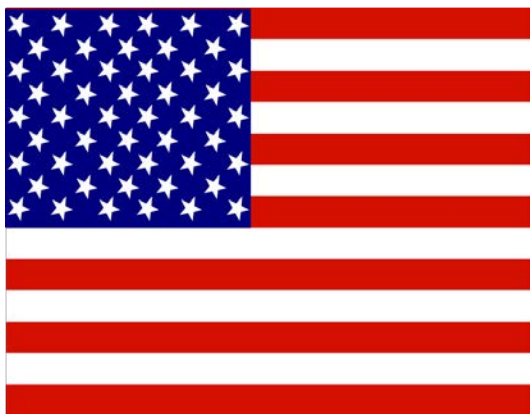
- Grupas /Nosaukums C/ izpildītājs /pers. C/ ir gan autortiesību subjekts (dziesmu mūzikas un vārdu autors) Autortiesību likuma 7.panta pirmās daļas izpratnē, gan arī blakustiesību subjekts - savu sacerēto dziesmu izpildītājs
- **pēc prasītājas ieskata, nevienam autortiesību subjektam - darbu autoram nav jāsaņem no sevis vai autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas atļauja izpildīt savus muzikālos darbus**

AKKA/LAA paskaidrojumi - ASV grupas koncerts klubā

- 2012.gada oktobrī /Nosaukums B/konstatēja, ka **klubā** “/Nosaukums D/”, 2012.gada 1.novembrī ir paredzēts grupas /Nosaukums C/ koncerts. Minētā grupa izpilda autora /pers. C/ darbus. Minētais autors savu autora mantisko tiesību pārvaldīšanu ir uzticējis ASV mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai

1. Instances tiesas spriedums

- autortiesību subjekts (darbu autors) un darbu izpildītājs 2012.gada 1.novembra koncertā bija /pers. C/. Savukārt koncerta organizators un darbu izmantotājs ir prasītāja, jo tieši prasītāja, kā koncerta organizētāja, izplatīja biļetes uz koncertu, saņēma koncerta ienākumus un norēķinājās ar visām pasākumā iesaistītajām pusēm – telpu īpašnieku, izpildītājmākslinieku un autoru, kura darbi tika izmantoti

Koncerts viesnīcā, administratīvais pārkāpums, lietas Nr. 120025314

- No protokola:
  - 2014.gada 15.februārī plkst.1700 Liepājā, Vecā Ostmalā 40, viesnīcas /Nosaukums B/ telpās /Nosaukums C/ organizētajā koncertā „Čellu Dream Team koncertcikls iededz gaismu” bez likumā noteiktās licences saņemšanas tika izmantoti autoru muzikālie darbi. Ir pārkāpts Autortiesību likuma 40.panta pirmā daļa. Atbildība par pārkāpumu paredzēta Latvijas APK 155⁸.pantā pirmā daļa.

„Čellu Dream Team koncertcikls iedēdz gaismu”

Koncerts viesnīcā, administratīvais pārkāpums, lietas Nr. 120025314

- Latvijas APK 1558.pantā norādīts, ka par autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanu – uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz septiņsimt euro, bet juridiskām personām – **līdz septiņtūkstoš simt euro**, konfiscējot autortiesību un blakustiesību pārkāpuma objektus un to nesējus.

Tiesas spriedums, Lietas Nr. 120025314

- 2014.gada 19.augusta sastādītajā administratīvā pārkāpuma protokolā norādīta administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vieta un laiks. Protokolā jābūt norādītām citām ziņām, kas nepieciešamas lietas izlemšanā. Tiesa secina, kā konkrētajā gadījumā, **nenorādot kādu autoru kādi muzikālie darbi izpildīti, ir pieļauts būtisks procesuāls pārkāpums administratīvā protokola noformēšanā.**
- Lieta izbeigta.

Tiesas spriedums, Lietas Nr. 120025314

Video veikalā, lietas Nr. 114001313

- veikala telpās tika publiskoti audio vizuālie darbi, izmantojot tur uzstādīto televīzijas aparatūru, kas pārbaudes brīdī bija noskaņota uz TV kanālu „/Nosaukums 2/”

Video veikalā, lietas Nr. 114001313 Spriedums

- Apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā **nav būtiski noskaidrot publiski atskaņotā muzikālā pavadījuma nosaukumu un izpildītāju**, jo attiecībā uz jebkuru komerciālos nolūkos publicētu fonogrammu publisku izmantošanu tikai LalPA ir tiesīga izsniegt licenci un iekasēt atlīdzību.

Video veikalā, lietas Nr. 114001313 Spriedums

Mūzika skaistuma salonā, Lietas Nr. 130032814

- 2014.gada 21.marta apskates protokols:
  - veikta telpas apskate/adrese A/ SIA “/Nosaukums/.” skaistuma institūts “/Nosaukums 2/” un konstatēts, ka skaistuma institūtā “/Nosaukums 2/” publiski ar datora starpniecību no zibatmiņas tika atskaņota instrumentāla mūzika.

Mūzika skaistuma salonā, lietas Nr. 130032814 atbildētāja paskaidrojumi

---

- SIA „/Nosaukums/nenoliedz, ka atskaņoja mūziku publiskā izpildījumā, bet uzskata, ka konkrētās mūzikas autora, izpildītāja un producenta mūzikas atskaņošanai nav nepieciešama LaLPAs atļauja vai licence, jo SIA „/Nosaukums/.” ir noslēgusi līgumu personīgi ar minētās mūzikas autoru, izpildītāju un producentu / **Michael Fesser** /, kurā /M.F./ ir devis savu atļauju izmantot viņa muzikālos darbus.

Mūzika skaistuma salonā, lietas Nr. 130032814 , Spriedums

- konstatējams, ka attiecībā uz publisku izpildījumu, ja tas notiek izklaides vietās, kafējnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās, autortiesību un blakustiesību subjektu **mantiskās tiesības tiek administrētas tikai kolektīvi**. No minētā secināms, ka konkrētajā gadījumā, personīgu līgumu noslēgšanu ar autoru, izpildītāju vai producentu, Autortiesību likumā nav paredzēta.

**Atļauja darbu izmantošanai
bez AKKA/LAA starpniecības**

Borisa Grebenščikova koncerts, lieta C27199612

- Akka/Laa prasība:
  - Lietuvas komersants /Nosaukums B/ pēc Atbildētāja pasūtījuma 2000 eksemplāros ir tiražējis DVD „/Nosaukums A/ Live 01.12.2009.”, kurā iekļauti divdesmit septiņi Prasītāja pārstāvētā autora /pers. F/ darbi. Minēto darbu izmantošanai, tos reproducējot Atbildētājs nav saņēmis Prasītāja, kā autoru pārstāvošās mantisko tiesību organizācijas atļauju un tiražējusi tos, bez Autortiesību likumā noteiktās atļaujas saņemšanas.

Borisa Grebenščikova koncerts, Bilžu biroja paskaidrojumi, lieta C27199612

- Autoratlīdzības līgums saturēja ne tikai atlīdzību par darbu izmantošanu naudas izteiksmē, bet arī abpusēji izdevīgu savstarpēju sadarbību, ļaujot Atbildētāja organizēto ierakstu izmantošanu pašam Autoram. **Autora un Atbildētāja starpā notika sadarbība, kas tika atrunāta Autoratlīdzības līgumā, un ar kuras izpildi abas puses bija pilnībā apmierinātas.** Autors apzinājās faktu, ka ieraksti tiek reproducēti diskos, un par to nekādus iebildumus nav cēlis, jo šāda ierakstu izmantošana pilnībā atbilst līgumā formulētajai pušu gribai

Borisa Grebenščikova lieta, Augstākās tiesas spriedums SKC-145/2015

- noslēdzot 2009. gada 12. novembra Autoratlīdzības līgumu ar SIA /Nosaukums A/ par 01.12.2009. radošā vakara fiksāciju ar līgumā ietvertu atļauju Atbildētājam **tālākai rīcībai ar ierakstu, autors /pers. F/ izteicis gribu un nodrošinājis mantisko tiesību aizsardzību individuālā kārtā**, Autortiesību likuma 63. panta izpratnē.

Borisa Grebenščikova lieta, 1.instances spriedums (atkārtoti) lieta C27199612

- noslēdzot 2009. gada 12. novembra Autoratlīdzības līgumu ar SIA /Nosaukums A/ par 01.12.2009. radošā vakara fiksāciju ar līgumā ietvertu atļauju Atbildētājam **tālākai rīcībai ar ierakstu, autors /pers. F/ izteicis gribu un nodrošinājis mantisko tiesību aizsardzību individuālā kārtā, Autortiesību likuma 63. panta izpratnē.**

Borisa Grebenščikova lieta, AT Spriedums

(c) <http://nyuskirball.org/calendar/songsofthesoul>

A 3D rendering of a grid of white cubes. One cube in the upper left is highlighted in a vibrant blue color. The cubes are arranged in a staggered pattern, creating a sense of depth and structure. The background is a soft, light blue gradient, and the overall aesthetic is clean and modern.

**Kolektīvā pārvaldījuma slazds
vai iespēja**

Kas ir autortiesību un blakus tiesību pārvaldīšana?

- Lai iegūtu darba izmantošanas tiesības, darba izmantotājiem attiecībā uz **katru darba izmantošanas veidu** un **katru reizi jāsaņem autortiesību subjekta atļauju** (AL 40.p.)

Pilnvarojums

- Autortiesību subjekti autortiesības uz darbu īsteno **paši vai ar savu pārstāvju starpniecību** (arī ar autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpniecību) (AL 7.p.)

Priekšnoteikumi kolektīvajai pārvaldīšana

- Autortiesību un blakustiesību subjektu **mantisko tiesību aizsardzību**, ja šīs tiesības nevar nodrošināt individuālā kārtā vai šāda aizsardzība ir apgrūtināta, veic mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija.

Obligātā autortiesību un blakus tiesību pārvaldīšana – nožēlojamais «**tikai**»

- (5) Autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības **tikai** kolektīvi tiek administrētas attiecībā uz:
  - 1) **publisku izpildījumu, ja tas notiek izklaides vietās, kafējnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās;**
  - 2) nomu, īri un publisku patapināšanu [..];
  - 3) retranslēšanu pa kabeļiem [..]
  - 4) reproducēšanu personiskai lietošanai;
  - 5) reprogrāfisku reproducēšanu personiskai lietošanai;
  - 6) vizuālās mākslas oriģināldarbu tālākpārdošanu;
  - 7) komerciālos nolūkos publicētu fonogrammu izmantošanu.

Attaisnojums – saskaņā ar Laip[u] , Lietas Nr. 130032814

- Bernes konvencija principā paredz tikai tiesību kolektīvo administrēšanu un precizē, ka konvenciju dalībvalstis var noteikt nosacījumus ekskluzīvo tiesību īstenošanai.
- efektīvu aizsardzība, jo, ne autori, ne izpildītāji un fonogrammu producenti nevar nodrošināt atsevišķu vienošanās par darbu izmantošanu noslēgšanu ar katru izmantotāju (piemēram, LV ir apmēram 44000 uzņēmumu). Attiecīgi, arī konstatējot pārkāpumu, tiesību subjekts nevar īstenot savu tiesību aizsardzību, jo nevarētu adekvāti aizstāvēt savas tiesības un saņemt atbilstošu juridisko palīdzību

Tomēr –«WIPO – administration of collecting societies», 1990

«It should also be taken into account that, although collective administration, in certain cases, is indispensable and, in other cases, facilitates the exercise of copyright and neighboring rights, **it is not justified to extend its application to fields where its advantages are not significant**. Exclusive rights may, in such fields, prevail to the fullest extent if they are exercised by the owners of rights individually; **when such exercise is possible, it is advisable to preserve it as 'much as possible'**»

[*ftp://ftp.wipo.int/pub/library/ebooks/wipopublications/wipo_publication_688\(e\).pdf](ftp://ftp.wipo.int/pub/library/ebooks/wipopublications/wipo_publication_688(e).pdf)

Arguments par vājo autoru - nepamatots

- Ja autors ir spējīgs izteikt gribu attiecībā vienu izmantošanas veidu (piem., izplatīt, tulkot, sinhronizēt) , viņš ir spējīgs [un tiesīgs] izteikt gribu attiecībā arī uz citiem veidiem (piem., publiskais izpildījums)
- Mantiskās tiesības var iegūt spēcīga juridiskā persona

Civiltiesību risinājums - autora un izmantotāja sakritums

- Autors pats rīko koncertu vai rīkotājs ir ieguvis visas mantiskās tiesības
- Ja pats autors gan izpilda, gan arī rīko koncertu - tad Civillikuma 1857.p.

Saistību tiesības izbeidzas ar sakritumu, kad kreditors un parādnieks apvienojas vienā personā.

Civiltiesību risinājums – autonomijas princips

- Autors ar Creative Commons licenci vai personīgi atteicies no atlīdzības
- Pušu autonomijas princips – persona ir tiesīga neizmantot savu tiesības

Civiltiesību risinājums – pilnvarojuma attiecības

- **2300.** Pilnvarnieks nedrīkst pārkāpt viņam dotā uzdevuma robežas, un viņam jārīkojas vispirms pēc pilnvarotāja norādījumiem.
- **2313.** Pilnvarotājam ir tiesība katrā laikā vienpusēji atsaukt savu pilnvarojumu;

Kolektīvais pārvaldījums nav pašmērķis

- Autortiesību likumā noteiktie **tikai** ekskluzīvie kolektīvā pārvaldījuma veidi **nav absolūti un ir jāpiemēro sistēmiski ar citām normām.**
- Proti, **kolektīvi pārvalda tiesības tikai tad, ja individuāla pārvaldīšana ir apgrūtināta un ir neiespējama.**

Tiesības nedāvina, tiesības izcīna

SEE YOU IN COURT

Sorainen – European Law Firm of the Year

Impressive growth, strategic development and strong
international clientele (2016)

Paldies par uzmanību!

andris.taurins@sorainen.com

Twitter @AndrisTaurins

ESTONIA

Pärnu mnt 15
10141 Tallinn
phone +372 6 400 900
estonia@sorainen.com

LATVIA

Kr. Valdemāra iela 21
LV-1010 Riga
phone +371 67 365 000
latvia@sorainen.com

LITHUANIA

Jogailos 4
LT-01116 Vilnius
phone +370 52 685 040
lithuania@sorainen.com

BELARUS

ul Internatsionalnaya 36-1
220030 Minsk
phone +375 17 306 2102
belarus@sorainen.com

www.Sorainen.com

